

שהוא יציאת הדיבור מגלות שמתעורר בכל שנה באותו זמן כידוע מקדושת הזמנים יוכל להרבות דיבורים כרצונו. ושמעתי רמז וישבו ויחנו לפני פי החירות, שצריך להתיישב ולחנות קודם שיוציא פיו לחירות לדבר ככל העולה על רוחו. ופסוק זה נאמר ביום ג' דפסח, שאז חזרו לצד מצרים וגרמו למצריים לחזור ולרדוף אחריהם, כי נסתלק האור שהי' בבי' ימים הראשונים, דגם יום ב' בח"ל יש בו אותו האור דיום א', וגם הם היו אז בח"ל, אף דהם קדשו החודש שם וידעו אימת ר"ח, מ"מ הרגישו הקדושה העתידה להיות ביו"ט שני של גלויות בח"ל. ועיי' בב"י ראשונים הפה סח בחירות כרצונו, ורק ביום הג' נרמז זה דצריך עדיין להתיישב הרבה קודם הדיבור, כי עדיין אינו חירות גמור.

(פרי צדיק ח"ג דף קי"ח ע"א)

ויקרא רמב"ם (15) ע"כ

ש"כשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים, שלא שנו את שמם, ואת לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהם אחד מהן פרוץ בערנה. לא שנו את שמן, ראובן ושמעון נחמין ראובן ושמעון סלקין, לא היו קורין ליהודה רופא, ולא לראובן לוליאני, ולא ליוסף לסטיס, ולא לבנימין אלכסנדר. לא שנו את לשונם, להלן פתיב (בראשית י' ויבא הפליט ויגד לאברהם העברי, וקאן (שמות ג' י"ג) ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו, ויכתוב (בראשית מה י"ג) כי פי המדבר אליכם, בלשון הקדש. ולא אמרו לשון הרע, שזאמר (שמות י"א ב) דבר נא באזני העם, אתה מוצא שהיה הדבר מפקד אצלן כל שנים עשר חדש ולא הלשין אחד על חברו.

מס"פ ק"ט (16)

ואמר רב ששת משום ר'א בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר בתבירו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר (לכלב תשליכן אותו וכתוב בתרה) לא חשא שמע שוא וקדי ביה לא חשאי

ב"ר א"ל (17)

וילכלל בני ישראל לא יחרץ פלבל לשנו למאיש ועד בהמה למען תדעון אשר יפלה יהוה בין מצרים ובין ישראל:

לנחש וינס משה מפניו: ויאמר יהוה אל משה שלח ידך ואחז בנבכו וישלח ידו ויחוק בו ויהי למטה בכפו: למען יאמינו פינראה אליך יהוה אלהי אבתם אלהי אברהם אלהי יצחק ואלהי יעקב: ויאמר יהוה לו עוד הבאת ידך בתיקף ויבא ידו בתיקו ויוצאה והנה ידו מצרעת בשלג:

וי' צ"ג קמ"ב (11) ע"כ

רב"ח) המושקע בתאוות, אינו יכול לכוון בתפילתו כי הדיבור אצלו בגלות. "נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר". הנראה לרמז בזה כי אם האדם משוקע בתאוות העוה"ז אזי גם הדבור הוא בגלות אצלו. וז"פ נבוכים הם בארץ סגר עליהם המדבר. כח הדבור שאינם יכולי להוציא הדבור מפיו כראוי, בדחילו ורחימו בכוונה הראויה לנכון.

(כשלח ג"ד ע"א)

ע"ר ארזן פס"ג ע"ב (12)

וזכ ולאמר פרעה לבני ישראל כ"י שיטונו להנות לפני בעל פון סגר עליכם המדבר (לשון דבור) כ"יני דבור התפלג כמו ומדברך נאום [ש"ש ד' ג'] שפירושו דיבור פיו,

פס"ג ע"ב (13)

דבר אל בני ישראל וישבו ויחננו לפני פי החירות בין מגדל ובין הים לפני בעל צפן נכחו תחנו עליהם: ויאמר פרעה לבני ישראל נבכים הם בארץ סגר עליהם המדבר:

כ"י צ"ג ע"ב (14)

ונראה מ"ש וכל המרבה, כל לרבות דאז רשות לכ"א להרבות. כידוע בספרים דפסח רמז פה סח, כי מקודם היה הדיבור בגלות כידוע, דעכ"א משרע"ה לא איש דברים אנכי. וכל מי שזוכה להשיג האור דיצי"מ

על מה שכתבו הפוסקים (טור אורח חיים סל) שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול מפני הנס שהיה בו. ואמר ז"ל, על פי מה שאמרו חז"ל (שם קיג:) דבור של חל אסור בשבת דכתיב (שם נ"ג) 'ממצוא חפצך ודבר דבר' וכו', על פן צריך האדם לשמר את פיו ולשוננו מלדבר דברי חל בשבת, ומכל שכן שלא לדבר דברים בטלים או שאר דבורים אשר לא לה' המה, ואין צריך לזהר מאד יותר מבחל, וזה הוא נקרא בחינת פסח, נוטריקון פ"ה ס"ח (טעמי המלות נל), פרוש ששומר את פיו מלקהוסי בדברי חל ולסיח תמיד רק בדבורים קדושים ובתורה. וזהו בבחינת הדבור.

שבת הגדול היא בחינת מחסבה

אבל יש עוד בחינה יותר גדולה, והוא בחינת המחשבה, לשמר את המחשבה שתהיה תמיד דבוקה בה. ובחינה זאת נקראת שבת שלפני הפסח, פרוש בחינת המחשבה שלפני בחינת הדבור פ"ה ס"ח, וקורין אותו בחינת שבת הגדול, שהוא גדולה במעלה יותר מבחינת פסח בחינת הדבור כנ"ל. עד כאן דבריו ז"ל.

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

ולקיות בבחינת שבת הגדול, בחינת מחשבה שלפני בחינת פ"ה ס"ח, כאשר שמעתי מאבי זללה"ה ויאמרו בשם ר' ליכר זללה"ה כנ"ל.

שתי שבתות רצו להגיד

ולזה נקמו רבותינו ז"ל (שם קס:) אלקלי שמרו ישראל שתי שבתות כראוי מיד נגאלין, פרוש, בחינת שבת במחשבה ויובחינת שבת דבור שיהא בקדושה וטהרה כראוי, מיד יהיו נגאלין ונקנסין לבחינת קדושה. פן יהי רצון. אמן:

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

בדין יעקב אליהם אביו ויאמר הקול קול יעקב והידים ידי עשו:

כ"ג: כ"ג

שני גדי עוים. וכי שני גדי עוים היה מאכלו של יצחק, אלף פסח היה, האחד הקריב לפסחו, והאחד עשה מטעמים. נפרקי דרבי אליעזר:

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

יא אנכי ויהיה אלהיך המעלה מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו:

הים, ולכן נקראו דור המדבר שהם היו צריכים לחקן את כח המדבר. ובספה"ק האריכו בזה.

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

ד' כוסות נגד ד' לשונות של גאולה. כי כתב בזוהר הקדוש כי הדיבור היה בגלות ויש ה' מוצאות הפה. ונגד שינים הוא אכילת מצה. ונגד הד' אחרים הכוסות שכל הבחינות הנ"ל היו בגלות שלא היו יכולים להוציא הדיבור לפני ה' כראוי. ונאמר (תהלים פא, יא) אנכי ה' כו' המעלך מארץ מצרים הרחב פיך ואמלאהו. ובוודאי הוא הרחבת פה בשבחים והודאות. ולכן תקנו הרבה שבחים בליל פסח כמו שאמרו ז"ל פה סח כיון שהדיבור יצא לחירות היה רק כדי להלל ולהודות:

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

כרפס

כרפ"ס ר"ת כלל ראשון פה סגור, כי כשהפה סתום וסגור נזהר שלא לדבר דברים בטלים הוא ניצל מחטא כי מרבה דברים מרבה חטא, והצעד הראשון להתקדש הוא להיות זהיר בדיבורו וזה הרמו קדש ורחץ, אם רצונך להתקדש ולהרחיץ מן החטא, כרפס, כלל ראשון פה סתום.

(ההיד"א)

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

ב) כעס, בשעת עריכת הסדר הקדוש, פירש הרה"ק: "קדש ורחץ", קדש עצמך ורחץ מחלאת העוונות. "כרפס", נוטריקון כלל ראשון - פה סגור. "יחץ מגיד", אפילו מה שצריך להגיד - יגיד החצי...

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

כתיב 'לך רמיה תהלה' (תהלים סה) סמא דכולא שתיקתא (מגלה חי.) רש"י מבחר כל הסממנין (=תרופות) היא השתיקה שלא להרבות בדברים. ומר אבי ע"ה שם את זה הלכה למעשה, וטוב שאדם יזכר בליל הסדר עת בלם נפגשים וכל אחד זורק מלה פה ושם יאמר אדם ב"רפ"ס כלל ראשון פה סגור. ועוד רמו מתוך ליל הסדר "פסח מצה קרור" אם הפה סח (=מדבר) אז מצה (=מריבה) ומרור ומרירות דמנא ליצלו. דבר פחות! ויהיה לך איכות חיים. "שמחה לאיש במענה פיו" (משלי ט) אל תיקרי מענה אלא מענה פיו עם דגש.

פסח אין בכוחו של פסח הגדול ז"ל - ע"פ

פסח הוא בחינת דיבור

ויהיבין כל זה, נקדים מה ששמעתי מאדני אבי ז"ל שאמר בשם הרב ר' ליפא ז"ל,